

НАРЕДБА № 9

от 29.07.2003 г.

за минималните изисквания за осигуряване на безопасността и здравето на работещите при добиване на подземни богатства чрез сондиране

(Издадена от министъра на труда и социалната политика, обн., ДВ, бр. 79 от 5.09.2003 г., в сила от 6.09.2004 г.)

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят минималните изисквания за осигуряване на безопасността и здравето на работещите при добиване на подземни богатства чрез сондиране.

(2) Наредбата се прилага заедно с нормативните актове, отнасящи се до осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд.

Чл. 2. (1) Наредбата се прилага на всички сондажи, където се проучват или добиват подземни богатства чрез сондиране.

(2) Наредбата се прилага и при подготовката на добитите подземни богатства за продажба, с изключение на дейностите по преработване на добитите суровини.

Чл. 3. Работодателят предприема всички необходими мерки за осигуряването на безопасността и здравето на работещите на сондажа.

Раздел II

Общи изисквания

Чл. 4. (1) Работните места се проектират, изграждат, съоръжават, пускат в експлоатация, експлоатират, контролират и поддържат така, че работещите да извършват възложената им работа, без да се застрашава тяхната безопасност и здраве или безопасността и здравето на други работещи.

(2) Дейностите, извършвани на работните места, се ръководят и контролират от оправомощено лице.

(3) Извършването на работа, която включва специфичен риск, се възлага само на работещи, които имат необходимата квалификация и умения, и се изпълнява в съответствие с дадените указания.

(4) Инструкциите и указанията, свързани с безопасността и здравето при работа, трябва да бъдат ясни и разбираеми за всички, до които се отнасят.

(5) Осигуряват се необходимите условия, средства и организация за оказване на първа помощ на болели или претърпели трудова злополука работещи и за подходящото им транспортиране от работното място.

(6) Изготвя се и се утвърждава аварийен план за действие при извънредни обстоятелства, съобразен със спецификата на сондажа, предвидимите аварии и природни бедствия.

(7) На работните места се провеждат периодично тренировки по безопасност съгласно аварийния план.

Чл. 5. (1) Преди започване на сондирането и експлоатацията на сондажа работодателят съставя и утвърждава технически проект за прокарване и експлоатация на сондажа, в който са обхванати съответните изисквания, произтичащи от нормативните актове за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, и в частност показва, че:

1. рисковете на работните места са установени и оценени;
2. са предвидени съответните мерки за осигуряване на безопасност и здраве при работа съгласно изискванията на наредбата;

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

---

3. устройството, използването и поддържането на работните места и на работното оборудване са безопасни.

(2) Документът по ал. 1 се преразглежда и актуализира при създаване на нови работни места и при съществени промени и преустройства на съществуващи работни места, производствени процеси, организация на труда, механизация и др., но не по-рядко от един път годишно.

(3) При всяка злополука, причинила увреждане на повече от трима работещи, както и за всяка злополука, довела до инвалидност или смърт, или за която има основание да се предполага, че ще доведе до такива увреждания, работодателят преразглежда документа по ал. 1 и когато е необходимо го актуализира, като записва мерките за предотвратяване повтарянето на подобни случаи.

Чл. 6. (1) Когато двама или повече работодатели извършват дейности на един и същ сондаж, работодателят, отговорен за сондажа, координира прилагането на всички мерки, отнасящи се до безопасните и здравословните условия на труд на работещите, и поема основната отговорност за безопасна работа. Това не освобождава другите работодатели от отговорността за прилагането на всички мерки, отнасящи се до безопасността и здравето на техните работници.

(2) Работодателят, отговорен за сондажа, посочва в документа по чл. 5 въпросите на координирането, предприетите мерки и реда за прилагането им.

Чл. 7. Работодателят предприема необходимите предпазни мерки, които съответстват на характера на работата, за предотвратяване, ранно откриване и борба с възникване и разпространение на пожари и експлозии и за предотвратяване появата на взривоопасни и/или застрашаващи здравето среди.

Чл. 8. Работодателят осигурява и поддържа в изправност необходимите спасителни съоръжения и лични предпазни средства, за да могат работещите в случай на опасност да напуснат своевременно и безопасно работните места.

Чл. 9. Работодателят предприема мерки и осигурява необходимите предупредителни и други комуникационни системи с оглед незабавно оказване на помощ, евакуиране и извършване на аварийно-спасителни операции в случай на нужда.

Чл. 10. (1) Работодателят предоставя на работещите:

1. информация за всички възможни опасности, за мерките, които са предприети за отстраняване, намаляване и контролиране на рисковете, и по всички въпроси, свързани с безопасността и здравето при работа;

2. инструкции и/или правила и указания, които трябва да се изпълняват за осигуряване на безопасността и здравето на всички, които могат да бъдат застрашени.

(2) Информацията, инструкциите, правилата и указанията трябва да са ясни и разбираеми за работещите.

Чл. 11. (1) Работодателят осигурява в съответствие с нормативните изисквания предварителен медицински преглед и редовно наблюдение на здравето на работещите, съответстващи на произтичащите от работата рискове за тяхната безопасност и здраве.

(2) Работодателят осигурява възможност за проверка на здравословното състояние по искане на работещия извън предвидената периодичност по ал. 1.

Чл. 12. (1) Работните места се проектират, конструират, изграждат, експлоатират, контролират и поддържат така, че да издържат на очаквани природни бедствия.

(2) Работните места трябва да се поддържат със структура и здравина, които да отговарят на характера на тяхното използване.

Чл. 13. (1) Работните места се организират така, че да е осигурена необходимата защита от възможните опасности за здравето и безопасността на работещите и се поддържат чисти.

(2) Опасните вещества и отлагания се отстраняват своевременно и се контролират.

Чл. 14. Зоните, в които има или могат да се появят специфични опасности, се ограждат или очертават и се означават с установените знаци за безопасност.

**НАРЕДБА № 9 ОТ 29.07.2003 Г. ЗА МИНИМАЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА
ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА И ЗДРАВЕТО НА РАБОТЕЩИТЕ ПРИ
ДОБИВАНЕ НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА ЧРЕЗ СОНДИРАНЕ**

Чл. 15. (1) За всяко работно място, където има работещи, работодателят определя отговорен за изпълнението на работата работещ/длъжностно лице, който притежава необходимата квалификация и умения за изпълнението на това задължение.

(2) Работодаателят може лично да поеме отговорността за съответно работно място съгласно ал. 1, когато има изискващите се за тази цел квалификация и умения.

Чл. 16. Работодаателят може лично да изпълнява задълженията на орган за безопасност и здраве при работа, ако има изискващите се за това квалификация и умения и ако това е записано в правилника за вътрешния трудов ред.

Чл. 17. (1) За всяко работно място се осигуряват писмени инструкции, определящи правилата, техническите и организационните мерки, които трябва да се спазват за осигуряване на безопасността и здравето на работещите и безопасното използване на оборудването.

(2) Инструкциите по ал. 1 включват и информация за начините за използване на аварийните средства и за действията, които трябва да се предприемат в случай на авария на работното място или в близост до него.

Чл. 18. (1) По утвърдени програми и в рамките на работното време работодателят осигурява необходимото обучение, квалификация и преквалификация на работещите по безопасните методи на работа и по въпросите на безопасността и здравето при работа.

(2) Финансирането на дейностите по ал. 1 е за сметка на работодателя.

Чл. 19. (1) В техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа се определят случаите за разрешения за работа - наряди за работа, когато се извършва:

1. дейност, която може да доведе до възникване на опасност за здравето и безопасността на работещите;

2. работа, която при съчетаването с обичайни дейности може да породи сериозна опасност.

(2) Разрешенията за работа се издават от отговорно лице преди началото на работата и в тях се указват условията, които трябва да бъдат изпълнени, и предпазните мерки, предприети преди започване, по време на изпълнение и след извършване на работата.

Чл. 20. Работодаателят е длъжен да обезпечи редовно преразглеждане на предприеманите мерки за безопасност и здраве при работа и на системата за управление на безопасността и здравето при работа, за да осигури спазването на наредбата и на останалите нормативни актове в тази област.

Чл. 21. (1) Изборът, инсталирането, пускането в експлоатация, обслужването и поддържането на работното оборудване трябва да осигуряват безопасността и здравето на работещите.

(2) Работното оборудване, което се намира в област, където съществува или има вероятност от пожар или експлозия от газ, изпарения или летливи течности, се съобразява с наличието на такива среди.

(3) На сондажите се използват:

1. механично работно оборудване с необходимата здравина, без видими дефекти и подходящо за използване на съответното място;

2. електрическо работно оборудване с параметри и мощност, съобразени с предвидимите цели и условия на използване;

3. електрически инсталации с достатъчна мощност, съобразени с предвидимите цели и условия на използване.

(4) Работното оборудване и електрическите инсталации се монтират и осигуряват със защити така, че възможните опасности да са предотвратени.

Чл. 22. (1) На сондажа се установяват подходящи схеми и график за системна проверка, поддържане и когато е необходимо - за изпитване на работното оборудване и на електрическите инсталации.

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

---

(2) Всички операции по поддържането, проверката и изпитването на която и да било част от инсталациите и оборудването се извършват от лице с необходимата квалификация.

(3) Данните от проверките и изпитванията се записват и съхраняват по установения ред.

Чл. 23. (1) По всяко време се поддържат в изправност и готовност за използване подходящи средства за защита и за действия при възникване на опасности.

(2) Средствата по ал. 1 трябва да се поддържат, като се имат предвид условията на тяхната експлоатация.

Чл. 24. (1) По време на сондажните дейности, за да се предотврати откритото фонтаниране, се осигурява необходимото оборудване за контролиране състоянието на сондажните отвори (кладенците).

(2) Изборът и разположението на това оборудване трябва да се съобразява с текущото състояние на сондажните отвори и с етапа и условията на сондиране.

Чл. 25. (1) За оценка на наличието на опасни и/или потенциално взривоопасни вещества във въздуха на работната среда се извършва измерване на тяхната концентрация и се предприемат необходимите мерки.

(2) Когато това се изисква от техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа, на определени места се монтират средства за автоматично измерване и непрекъснатата проверка на концентрацията на газовете, автоматични алармени системи и устройства за автоматично изключване на захранването от електрическите инсталации и на двигателите с вътрешно горене.

(3) Когато са предвидени автоматизирани измервания, измерените стойности се записват и документацията се съхранява съгласно техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа.

Чл. 26. (1) При акумулиране или при възможност от акумулиране на опасни вещества във въздуха на работната среда се предприемат мерки за тяхното улавяне при източника и отстраняване.

(2) Мерките по ал. 1 трябва да осигурят разпръскване или събиране и изолиране на опасните вещества по начин, който не застрашава работещите, населението и околната среда.

Чл. 27. (1) Участъците, където работещите могат да бъдат изложени на опасна за здравето въздушна работна среда, се осигуряват с подходящи и достатъчно на брой средства за дихателна защита и възстановяване на дихателната дейност.

(2) За работа на работните места по ал. 1 работещите се обучават и подготвят за използването на такива средства.

(3) Защитните средства се съхраняват и поддържат съгласно изискванията.

Чл. 28. (1) Когато във въздуха на работната среда има или могат да се появят сероводород или други опасни газове, се утвърждава план за предпазване с подробно описание на защитните и предпазните средства и взетите превантивни мерки.

(2) Планът се съхранява така, че да е на разположение на държавните контролни органи.

Чл. 29. (1) Работодателят предприема всички необходими мерки за борба с образуването и акумулирането (натрупването) на взривоопасни смеси.

(2) В участъците, където съществуват рискове от експлозии, задължително се вземат необходимите мерки за предотвратяване възпламеняването на взривоопасните смеси.

(3) За предотвратяване на експлозии се изготвя и утвърждава план с подробно описание на необходимото оборудване и изискващите се технически и организационни мерки за защита.

Чл. 30. При възникване на опасност се осигурява възможност за бързо и безопасно евакуиране на работещите от всички работни места.

**НАРЕДБА № 9 ОТ 29.07.2003 Г. ЗА МИНИМАЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА
ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА И ЗДРАВЕТО НА РАБОТЕЩИТЕ ПРИ
ДОБИВАНЕ НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА ЧРЕЗ СОНДИРАНЕ**

Чл. 31. (1) Аварийните маршрути и изходи се поддържат винаги в изправност, свободни и чисти с оглед осигуряване на възможно най-бързото извеждане на хората в безопасна зона, безопасен сборен пункт или безопасен евакуационен пункт.

(2) Местата за живеене и помещенията за почивка се осигуряват поне с два независими аварийни маршрута, които водят към местата, посочени в ал. 1, и са разположени колкото е възможно по-далече един от друг.

Чл. 32. Вратите на аварийните изходи трябва да се отварят отвътре навън, а ако това не е възможно, да бъдат плъзгащи се, да могат лесно и бързо да се отварят и да не са заключени или застопорени.

Чл. 33. В затворени работни места се осигурява достатъчно чист въздух, като се имат предвид използваните методи на работа и физиологичните нужди на работещите.

Чл. 34. (1) Всяко работно място трябва да е достатъчно осветено за осигуряване на безопасността и здравето на намиращите се там лица.

(2) Работните места се осветяват с достатъчно естествена светлина, доколкото това е възможно, и в зависимост от климатичните и други условия се снабдяват с изкуствено осветление, така че да се осигури безопасността и здравето на работещите.

Чл. 35. (1) Осветителните инсталации се проектират така, че да осигуряват постоянното осветление в контролните помещения, по аварийните маршрути, в зоните за товарене и разтоварване и в опасните зони.

(2) За работните места по ал. 1, които не функционират постоянно, постоянното осветление се прилага, когато там има работещи.

Чл. 36. Когато за ограничаване на достъпа до определено място се използват вериги или други подобни устройства, те трябва ясно да се виждат и да са подходящо маркирани посредством знаци, показващи съответната забрана или предупреждение.

Чл. 37. Работните места трябва да са достъпни без опасност за работещите, а при аварийни ситуации напускането им да става бързо и безопасно.

Чл. 38. Когато режимът на работа е свързан с периодични и чести прекъсвания и не са осигурени специални стаи за почивка, работодателят определя други помещения, които се използват от работещите по време на прекъсванията в случаите, изискващи осигуряване на тяхната безопасност и здраве.

Чл. 39. Работни площадки, маршрути за движение и други участъци или съоръжения на открито, на които има работни места или се използват от работещите в процеса на тяхната работа, се организират така, че да се осигури безопасна работа и придвижване на пешеходците и на превозните средства.

Чл. 40. (1) При проектирането, изграждането, екипирането, пускането в действие, функционирането и поддържането на работните места се вземат необходимите мерки за предотвратяване възникването и разпространението на пожари от източниците, посочени в техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа.

(2) Осигуряват се условия за бързо установяване и за ефективно гасене на пожари.

(3) Работните места се снабдяват с подходящо противопожарно оборудване и когато е необходимо - с пожарни датчици и алармени системи.

(4) Неавтоматизираното противопожарно оборудване трябва да е лесно достъпно, просто за използване и когато е необходимо, е защитено от повреди.

(5) За сондажа се изготвя и утвърждава план за противопожарна защита с подробно описание на всички необходими мерки за предпазване, откриване и борба с възникване и разпространение на пожари и ликвидиране на последиците от тях, съобразен с останалите изисквания на наредбата.

(6) Противопожарното оборудване и неговото разполагане се означават с установените знаци, изработени от трайни материали, които се поставят на подходящи места.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ДОБИВ НА СУШАТА

Чл. 41. В съблекалните на работещите се осигуряват условия за изсушаване на мокро работно облекло.

Раздел III

Допълнителни изисквания при добив на сушата

Чл. 42. (1) В техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа се посочва оборудването, което в случай на авария се управлява от подходящо място от разстояние (дистанционно).

(2) Оборудването по ал. 1 включва и системи за изолация и продухване на сондажни отвори (кладенци), инсталации и тръбопроводи.

Чл. 43. (1) Когато се изисква от техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа, всяко действащо работно място се осигурява със:

1. звукова и визуална система, позволяваща предаването на сигнала за тревога до всяко място, където това е необходимо;

2. звукова система за устни съобщения, която да се чува ясно във всички места, където често има работещи.

(2) Устройствата за подаване на сигнал за тревога се разполагат на подходящи места.

(3) Когато работещи се намират на място, където обикновено няма хора, те трябва да имат на разположение подходящи комуникационни системи.

Чл. 44. Когато се изисква от техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа, се определят безопасни сборни пунктове, поддържат се актуализирани поименни списъци на хората и се осигуряват необходимите по-нататъшни действия.

Чл. 45. (1) Работещите се обучават да предприемат съответните действия в случай на аварии.

(2) На лесно достъпни и подходящо разположени места, означени с установените знаци за безопасност, се осигуряват необходимите спасителни средства за незабавно използване при авария.

(3) Там, където евакуационните пътища са затруднени, има или е възможно да има задушливи газове, на самото работно място се осигуряват подходящи самоспасители, които са на разположение за незабавна употреба.

Чл. 46. (1) На работните места, където обикновено се намират работещи, съгласно аварийния план периодично се провеждат тренировки по безопасност.

(2) При тренировките се обхващат възможните опасности, посочени в техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа, и по време на тях се проверяват уменията и се подобрява подготовката на работещите, включително на тези от тях, на които са възложени специфични задължения в случай на авария, в т. ч. използване, обслужване и работа с аварийното оборудване.

Чл. 47. (1) Оборудването и другите средства за оказване на първа помощ се съобразяват с извършваната трудова дейност и възможните увреждания на работещите.

(2) В стаите за първа помощ на видно място се поставят ясни и разбираеми за работещите инструкции за оказване на първа помощ в случай на злополуки.

(3) На всички работни места, където условията на работа налагат, се осигуряват подходящи, означени и лесно достъпни средства за оказване на първа помощ.

(4) За оказване на първа помощ и за използване на средствата за оказване на първа помощ се осигуряват достатъчен брой подготвени за това работещи.

Чл. 48. На работни места, където навлизат пътни превозни средства, при необходимост се осигурява пътна регулация и сигнализация.

Раздел IV

Допълнителни изисквания при добив в морето

Чл. 49. (1) В допълнение към чл. 5 работодателят, който отговаря за работното място за добив на подземни богатства чрез сондиране в морето, осигурява техническият

**НАРЕДБА № 9 ОТ 29.07.2003 Г. ЗА МИНИМАЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА
ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА И ЗДРАВЕТО НА РАБОТЕЩИТЕ ПРИ
ДОБИВАНЕ НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА ЧРЕЗ СОНДИРАНЕ**

проект за прокарване и експлоатация на сондажа да показва, че са взети всички необходими мерки за безопасността и здравето при работа както при нормални, така и при критични обстоятелства.

(2) В техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа:

1. се определят специфичните източници на възможните опасности, свързани с работното място, включително и за всяка съпътстваща дейност, които биха могли да доведат до злополуки със сериозни последици за здравето и безопасността на съответните работещи;

2. се оценяват рисковете, свързани със специфичните източници на възможните опасности, посочени в т. 1;

3. се включват взетите мерки за избягване и неповтаряне на злополуки и за ефективно управление и осъществяване на евакуация на работещите в случай на авария;

4. съдържа системата за управление на безопасността и здравето при работа в съответствие с изискванията на нормативните актове в тази област, като се осигурява нейната ефективност както при нормални, така и при критични обстоятелства.

Чл. 50. Работодателят е длъжен да спазва процедурите и изискванията, посочени в техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа при планирането и осъществяването на всички етапи и действия и осигурява съответствието с тази наредба.

Чл. 51. (1) Отделните работодатели, които отговарят за различни работни места, трябва да си сътрудничат, където това е възможно, при изготвянето на документите, свързани с безопасността и здравето при работа.

(2) Документите по ал. 1 се включват в техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа и осигуряват прилагането на необходими мерки за безопасността и здравето на работещите.

Чл. 52. (1) За подобряване на ефективността при борбата с пожари освен предвиденото в чл. 40 :

1. където е възможно, се изграждат противопожарни стени за изолиране на пожароопасните райони;

2. в съответствие с рисковете, идентифицирани в техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа, на всички работни места се осигуряват подходящи системи за откриване, алармиране и борба с пожари, които могат да включват, без това да е ограничение, следното:

- а) системи за откриване на пожари;
- б) пожарни сирени;
- в) пожарни водопроводи;
- г) пожарни кранове, арматура, шлангове, струйници и др.;
- д) системи за обливане с вода, управление, контрол и защита;
- е) автоматични системи за гасене;
- ж) системи за гасене с газ;
- з) системи за гасене с пяна;
- и) преносими пожарогасители;
- к) оборудване за пожарникари.

(2) Аварийните системи се изграждат отделени или се обезопасяват така, че да се осигури безотказното им функциониране в случай на авария и където е необходимо, се дублират.

Чл. 53. (1) Осигурява се система за управление от разстояние в случай на авария, когато това се изисква от техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа.

(2) Системата за управление от разстояние включва:

1. разположени на подходящи места станции за наблюдение, в т. ч. при необходимост и наблюдаване на сборните пунктове и на местата за евакуация;

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ДОБИВ В МОРЕТО

---

2. оборудването, за което е необходимо да се управлява от разстояние, в т. ч. поне управлявани от разстояние системи за вентилация, за аварийно изключване на пожароопасно оборудване, за предотвратяване на изпускането на запалими газове и течности, за потушаване на пожари и за управление на кладенците.

Чл. 54. (1) Когато от техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа се изисква, всяко действащо работно място се осигурява със:

1. звукова и визуална система, позволяващи предаването на сигнала за тревога до всяко място, където това е необходимо;

2. звукова система за устни съобщения, която да се чува ясно във всички места, където често има работещи;

3. система, която е в състояние да поддържа комуникациите с брега и със спасителните служби.

(2) Системите по ал. 1 трябва да могат да функционират и в случаите на авария.

(3) Системите, които предават звукова информация, се допълват с комуникационни системи, които не зависят от уязвими източници на захранване.

(4) Устройствата за подаване на сигнала за тревога се разполагат на подходящи места.

(5) Когато работещи се намират на място, където обикновено няма хора, те се осигуряват с подходящи комуникационни системи.

Чл. 55. (1) За осигуряване на безопасността на сборните пунктове и на местата за евакуация се вземат необходимите мерки за предпазване от висока температура, дим и доколкото е възможно, от последиците от експлозия, включително по отношение проходимостта по аварийните маршрути и маршрутите до сборните пунктове и местата за евакуация.

(2) Където е необходимо, мерките по ал. 1 трябва да осигурят защитата на работещите за време, което да даде възможност да се организират и осъществят спасителните дейности и безопасната евакуация.

(3) Сборните пунктове и местата за евакуация се организират така, че да са лесно достъпни от помещенията за живеене и от работните места.

Чл. 56. Когато от техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа се изисква, едно от защитените места съгласно чл. 55, ал. 1 и 2 се изгражда така, че да предоставя възможност за управление от разстояние на оборудването и на предвидените системи, посочени в чл. 52, както и за осъществяване на комуникация с бреговете и със спасителните служби.

Чл. 57. (1) За всеки сборен пункт се осигурява актуализиран списък, съдържащ имената на работещите, определени да се събират на това място.

(2) Списъкът по ал. 1 се поставя на видно място.

Чл. 58. (1) Осигурява се списък с имената на работещите, които имат определени допълнителни задължения в случай на авария.

(2) Списъкът по ал. 1 се поставя на подходящо място на всички работни места.

(3) Имената на работещите съгласно ал. 1 се отбелязват в писмените инструкции, посочени в чл. 17.

Чл. 59. (1) Работещите се обучават да предприемат в съответствие с техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа необходимите действия в случай на аварии, включително и допълнителни действия, свързани със съответното работно място.

(2) Работещите се обучават на техниките за оцеляване, като се вземат предвид рисковете и изискванията, посочени в техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа.

(3) За всяко работно място се осигуряват необходимите средства и начин за евакуация в случай на авария, както и маршрут за директно спасяване в морето.

НАРЕДБА № 9 ОТ 29.07.2003 Г. ЗА МИНИМАЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА И ЗДРАВЕТО НА РАБОТЕЩИТЕ ПРИ ДОБИВАНЕ НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА ЧРЕЗ СОНДИРАНЕ

Чл. 60. (1) За спасяване по море, а при необходимост и за евакуация на работното място се изготвя аварийен план, който се основава на техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа.

(2) Планът по ал. 1 осигурява използването на плавателни съдове и хеликоптери, които се намират в постоянна готовност, и включва изисквания за техния капацитет и за времето, което им е необходимо за реагиране и провеждане на спасителната операция.

(3) Времето, което е необходимо за реагиране и провеждане на спасителната операция, се отбелязва в техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа за всяка инсталация (плаваща платформа).

(4) За евакуация се осигуряват намиращи се в готовност плавателни съдове, които са проектирани и съоръжени съгласно изискванията за евакуация и спасителни действия.

Чл. 61. Всяка спасителна лодка, спасителен сал, спасителна шамандура и спасителна жилетка, осигурени в случай на нужда, отговарят на следните минимални изисквания:

1. съоръжени са така, че да поддържат достатъчно време живота на ползващите ги;
2. броят им е достатъчен за всички работещи, които вероятно ще са на работното място;
3. типът им е подходящ за използване на работното място;
4. изработени са от подходящи материали съобразно тяхната спасителна функция и условията, при които ще се използват и ще се поддържат в готовност за използване;
5. ярко са оцветени за условията на експлоатация и са снабдени с устройства, чрез които могат да привлекат вниманието на спасителите.

Чл. 62. Необходимите спасителни устройства трябва да са достъпни за незабавно използване.

Чл. 63. (1) В съответствие с аварийния план на работните места, където обикновено се намират работещи, периодично се провеждат тренировки по безопасност.

(2) Работещите, на които са възложени специфични задачи, свързани с използване, пренасяне или с управление на аварийно оборудване, се тренират и се проверява изпълнението на тези им задължения, като се отчитат изискванията, посочени в техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа, а всички останали работещи се тренират за правилното използване, обслужване и работа с аварийното оборудване.

(3) Аварийното оборудване, което се използва при тренировките, се проверява, почиства и когато е необходимо, се презарежда или подменя, а цялото преносимо оборудване, което е използвано, се връща на местата, където обикновено се съхранява.

(4) По време на тренировките спасителните плавателни съдове се проверяват за годност.

Чл. 64. (1) За всяка инсталация (плаваща платформа) се осигурява:

1. в зависимост от нейната големина и вида на извършваните дейности една или повече стаи за оказване на първа помощ, обзаведени с необходимото оборудване, инструменти, материали и медикаменти;
2. достатъчен брой работещи, които са обучени и тренирани да оказват първа помощ при такива обстоятелства;
3. консултации и лечение за работещи под ръководството на компетентно медицинско лице, което може да се намира или да не е на сондажа.

(2) На всички работни места, където условията на работа налагат, се осигуряват подходящи, означени и лесно достъпни средства за оказване на първа помощ.

Чл. 65. Ако естеството, обхватът и продължителността на извършваните операции изискват, работодателят предоставя на работещите помещения за живеене, които са:

1. обезопасени по подходящ начин от експлозии, просмукване на дим и газ, възникване и разпространяване на пожар, както е определено в техническия проект за прокарване и експлоатация на сондажа;

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

---

2. с подходяща вентилация, отопление и осветление;
3. осигурени на всеки от етажите поне с два отделни изхода, водещи към евакуационни маршрути;
4. предпазени от шум, миризми и дим от другите зони, както и от сурови климатични условия;
5. отделени от работните места и отдалечени от опасните зони.

Чл. 66. (1) Помещенията за живеене се обзавеждат с достатъчен брой легла или койки съобразно броя на хората, които се очаква да преспиват на инсталацията.

(2) Всяко помещение, предвидено за спалня, се осигурява с достатъчно място за съхранение на дрехите на преспиващите в него работещи.

(3) Спалните, предоставяни за мъже и за жени, са отделни.

Чл. 67. (1) Помещенията за живеене се обзавеждат с достатъчен брой душеве и умивалници с течаща топла и студена вода.

(2) Ако душовете са в общи помещения, се предвиждат отделни помещения за мъжете и за жените или се осигурява тяхното разделно използване.

(3) Помещенията с душеве трябва да са достатъчно големи, за да позволяват работещите без затруднения да се измият съгласно хигиенните изисквания.

Чл. 68. (1) Помещенията за живеене се изграждат с достатъчен брой тоалетни с мивки.

(2) Тоалетните с мивки са отделни за мъжете и за жените или се осигурява тяхното отделно ползване.

Чл. 69. Помещенията за живеене и тяхното обзавеждане се поддържат съгласно хигиенните изисквания.

Чл. 70. Помещенията с душеве, умивалници и тоалетни, предвидени към помещенията за живеене, са различни от тези, които се намират в работните участъци.

Чл. 71. (1) Площадките за кацане на хеликоптери на работното място трябва да са достатъчно големи и да са разположени така, че да осигуряват свободен достъп и за най-големия хеликоптер, предвиден за използване, при това в най-суровите очаквани условия.

(2) Площадката за кацане на хеликоптери се проектира и изгражда така, че да е подходяща за предвидените дейности.

Чл. 72. (1) В непосредствена близост до местата за кацане на хеликоптери се осигурява и съхранява оборудване, необходимо в случай на авария с хеликоптер.

(2) На инсталациите с постоянно пребиваващи на тях работещи се осигуряват достатъчен брой лица, обучени за действия в случай на авария с хеликоптер, които по време на маневриране на хеликоптера се намират на площадката за кацане.

Чл. 73. (1) Трябва да се вземат всички необходими мерки за осигуряване на безопасността и здравето на работещите по време на разполагане на инсталациите (плаващите платформи) в морето, както и за работещите, които впоследствие ще ги експлоатират.

(2) Операциите, свързани с подготовката за разполагане на инсталациите, се извършат така, че да се осигури тяхната стабилност и безопасност.

(3) Използваното оборудване и извършваните действия, свързани с дейностите и изискванията съгласно ал. 1, трябва да са такива, че да минимизират всеки риск за работещите както при нормални, така и при критичните условия.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. „Работно място” е целият участък, предназначен за разполагане на работни площадки, свързани с непосредствени и спомагателни дейности, работно оборудване и инсталации при добиване на подземни богатства чрез сондиране, включително места за

**НАРЕДБА № 9 ОТ 29.07.2003 Г. ЗА МИНИМАЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА
ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА И ЗДРАВЕТО НА РАБОТЕЩИТЕ ПРИ
ДОБИВАНЕ НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА ЧРЕЗ СОНДИРАНЕ**

товарно-разтоварни работи и жилищни помещения, където такива са осигурени, до които работещите имат достъп във връзка с изпълняваната работа.

2. „Сондаж” е работното място, където се извършва проучване и/или добиване на подземни богатства чрез сондиране, както и подготовка на добитите подземни богатства за продажба, с изключение на дейностите по преработване на добитите суровини.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 276, ал. 1 от Кодекса на труда.

§ 3. Наредбата влиза в сила една година след обнародването ѝ в „Държавен вестник”.

§ 4. Работните места, които се използват за първи път след влизането в сила на наредбата, трябва да отговарят на изискванията ѝ.

§ 5. Работните места, които са в експлоатация преди датата на влизане в сила на наредбата, трябва да бъдат приведени в съответствие с изискванията ѝ в срок до две години от влизането ѝ в сила.